

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

171. An homicidium ab adultero, & adultera perpetratum animo, & intentione contrahendi matrimonium inter se, se ea intentio non significetru exteriùs, inducat impedimentum dirimens? Et infertur, quod ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

meum adiungere: Vnde in casibus ab ipso adductis, dicendum est, illas personas egere dispensatione ad contrahendum Matrimonium. Et post hæc scripta inueni nostram sententiam docere doctum Magistrum Serra tom. 2. in part. 2. D. Thome quest. 96. art. 4. ad 3. ubi docet impedimenta Matrimonij non esse propriè pœnas, sed inhabilitates, & idèò ignorantiam ab eis non excusare.

RESOL. CLXXI.

An homicidium ab adultero, & adultera perpetratum animo, & intentione contrahendi matrimonium inter se, si ea intentio non manifestetur, & significetur exterius inducat impedimentum dirimens?

Et inferitur, quod Inquisitores excommunicantur, qui odio vel amore ducti iniustitiam reis faciunt.

Et quid, si odium, vel amor sit omnino occultus, & nullo signo, aut opere exteriori manifestatus, aut indicatus?

Ex quibus etiam deducitur, quod Ecclesia actus omnino interiores nec prohibere, nec præcipere potest.

Et notatur, quod si aliquis occidat virum cum animo inuendi matrimonium cum vna ex filiabus Titij, contraheret impedimentum cum qualibet earum. Ex p. 9. tract. 7. & Misc. 1. Ref. 25.

§. 1. **N**egatiuè respondet Poncius de matr. lib. 7. cap. 45. num. 4. & Hurtad. disp. 23. diffinit. 1. num. 3. Sed hæc sententia non placet Castro Palao tom. 5. disp. 4. punct. 12. n. 5. quia Ecclesia non punit intentionem præcisè, sed occisionem externam ea intentione factam, & cum puniat lege ipsa, & non per sententiam, opus non est de intentione constare, argum. desumptum ex Clem. 1. §. Verum de Hæreticis, ubi Inquisitores excommunicantur, qui odio, vel amore ducti iniustitiam reis faciunt.

2. Verùm ego puto, non esse recedendum à negatiua sententia, quam cum Poncio, & Hurtado tenet doctus, & amicissimus P. Perez de matr. disp. 33. sect. 1. num. 7. Quia certum est occultum omnino, & mentale delictum non subiaceret Ecclesie iudicio, neque punitioni, optima ratione: quia lex est imperium Superioris inferiores ad sui obseruationem obligans: vnde iure naturali oportet inferiorem ad voluntatem Superioris conformari: absurdum enim est ei refragari, & resistere, sicut honestum obtemperare. At conformatio hæc inferioris ad Superiorem in eo solum attendi debet, quod proprium hominum est: id autem est exterior operatio secundum rationem: nam spiritualis conformatio Angelorum, & spirituum potius videtur, quam hominum, vel hominum etiam, ea tamen ratione, qua cum Angelis communicant: lex igitur humana humanam postulans obedientiam, eam solum exposcit in operibus exterioribus, quæ propria hominum sunt, nec communia cum Angelis, ac proinde actus omnino interiores, nec prohibere, nec præcipere potest: quia in illis conformatio obedientiæ humanæ non exigitur. Ex quibus patet responsio ad argumentum Castr. Palai. Dico igitur, quod excommunicatio illa contra Inquisitorem illum non ipsum comprehendit, si odium, vel amor sit omnino occultus, & nullo signo, aut opere exteriori manifestatus, aut indicatus. Quo circa in illa Clementina non excommunicatur, qui odio, vel amore, & gratitudine simpliciter omiserit inquirere: sed is, qui obrentu amoris, vel odij, hoc est, prætextu aliquo non inquit: at prætextus est, quando aliquo signo talis animus indicatur: quare, si omnino maneret secretus talis affectus, nullam In-

quisitor incurreret excommunicationem.

3. Notandum est etiam hic obiter, quod si aliquis occidat, virum animo inuendi matrimonium cum vna ex filiabus Titij, contraheret impedimentum cum qualibet illarum: quia omnes nuncupantur, & expressè intentæ fuerunt. Ita Gutier. de matr. c. 105. n. 22. Sanc. lib. 7. disp. 78. n. 18. & alij. Sed hæc opinio non caret difficultate: quia, ait Palao loc. cit. esto intentæ omnes sint; sunt tamen inter se sub iudicio differentia, & indeterminatione, quæ cum matrimonio consistere nequit. Verùm opinioni Sanc. adheret Perez loc. cit. sect. 2. num. 8.

RESOL. CLXXII.

An impedimenta criminum sint per dissolutionem soluta? Et pro praxi huius difficultatis septem casus assignantur in textu huius Resolutionis.

Et aduertitur, quod Confessarij penitentibus inestusis, vxoricidis, &c. non debent imponere onus, si contrahere volunt, dispensationem obtinere. Sed si aliquis scrupulosus, hoc non obstante, dispensationem super his petere velit, eam Episcopus conferre poterit. Ex part. 3. tract. 4. Ref. 258. alius 259.

§. 1. **H**æc impedimenta sunt. Primo, vxoricidium, cap. admonere 33. q. 2. Secundo, presbytericum, cap. qui presbyterium, de pan. & remiss. Tertio, matrimonium cum Moniali scienter initum, cap. de ergo 27. q. 1. Quarto, si quis propriam prolem de sacro fonte suscipit in fraudem vltus conjugalis, cap. de es, 39. q. 1. Quinto, qui ob peccatum publicam penitentiam peragere debuit, cap. de his 31. q. 2. Sexto, rapto sponsæ alienæ, cap. statutum 27. q. 2. Septimo, in celum cum consanguineis coniugis, aut ipsius adhauc viuentis, c. 1. 2. & c. r. anmissis, de eo qui cognoscit, & c. scilicet intra secundum gradum post Concil. Trident. sess. 24. cap. 4. de reform. matr. His suppositis affecto prædicta impedimenta criminum, esse per dissolutionem consuetudinem penitus sublata. Et ita docet Coninch de sac. disp. 30. dub. 3. n. 15. Sotus in 4. disp. 27. q. 1. art. 2. prope fin. Veracruz in speculo, part. 1. art. 7. concl. 2. Sanchez de matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 17. n. 8. Nauarrus cap. 2. n. 75. Basilius Pontius de matr. lib. 6. cap. 14. num. 4. quidquid contrarium alletat Rebellis part. 2. lib. 3. quest. 18. num. 23. & alij penes ipsam.

2. Vnde Confessarij penitentibus inestusis, vxoricidis, &c. non debent imponere onus, vt si contrahere volunt super dictis criminibus, penes dispensationem obtineant: nam, vt dictum est, iam per dissolutionem dicta impedimenta sublata sunt. Sed si aliquis scrupulosus, hoc non obstante, dispensationem super his petere velit, eam Episcopus conferre poterit, sicut ex communi Doctorum sententia notat Nauarrus lib. 4. constit. 9. n. 5. de consanguinitate.

RESOL. CLXXIII.

Dubius de valore matrimonij post bimestre tempus si solud non consummatur, quid facere debeat? Ex p. 4. tract. 3. Ref. 41.

§. 1. **I**n priori bimestri post contractum matrimonium coniux dubitans de eius valore, siue post examen, siue antea, non tenetur reddere debitum: quia alter non habet ius petendi, & inde sequitur non posse reddere, quia nullum est periculum iniustitiæ, ob quod solum vitandum licitum est reddere cum periodo fornicationis; sed difficultas est quid faciendum, quando coniux nondum consummatur.

Sup. hoc infra post medium §. seq. huius Ref.

Sup. hoc latissime in tom. 5. tr. 8. Ref. 5. §. Notandum est, & in Ref. 29. §. Et tandem, & seq. & ibi in tr. 10. Ref. 91. cursum in fine à vers. Hæreticus, & ibi in tr. 1. Ref. 14. & late & doctè in tom. 6. tr. 3. Refol. 2. fere post tres columnas ab eius principio, & in to. 3. tr. 1. Ref. 32. §. 1. ad mediū, vers. Tum quia Ecclesia, & quamuis non plene sup. hoc lege tamen doctrinam aliarum Ref. eius primæ not. & non pigebit.